

Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút

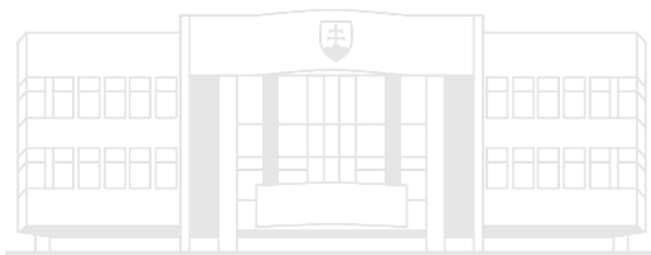
Edícia: Porovnávací analýza
27/2025

Parlament otvorený ľuďom – mládežnícke parlamenty, parlamenty seniorov a ďalšie formy participácie

Kristína Rankovová

Peter Plenta

Bratislava
november 2025

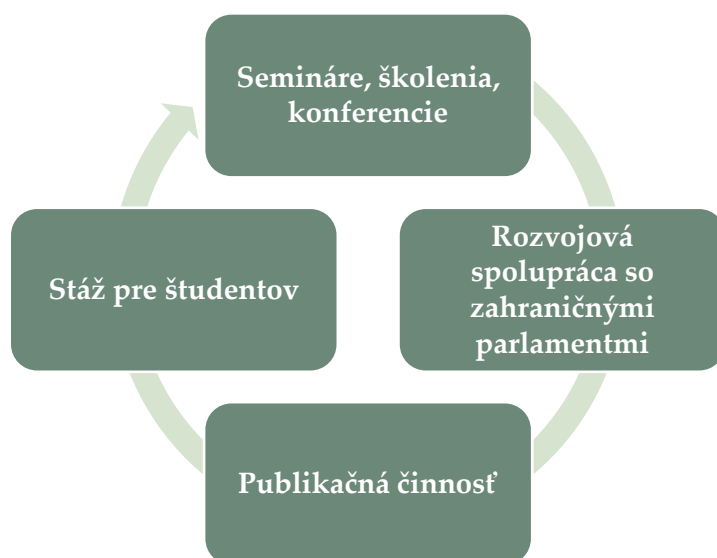

Postavenie odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj oddelenie Parlamentná knižnica a oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Parlament otvorený ľuďom – mládežnícke parlamenty, parlamenty seniorov a ďalšie formy participácie

Anotácia

Porovnávacia analýza sa zameriava na prácu parlamentov s verejnosťou ako jednu z dôležitých úloh parlamentov v oblasti občianskeho vzdelávania a v oblasti posilňovania dôvery v demokratické inštitúcie. Primárne sa materiál zameriava na prácu parlamentov s dvomi cieľovými skupinami – s deťmi a mládežou prostredníctvom detských a mládežníckych parlamentov, rolových hier, detských hodín otázok, vzdelávacích programov či stážových programov a so seniormi prostredníctvom parlamentov seniorov. Okrajovo sa analýza venuje aj ďalším formám spolupráce parlamentov so širokou verejnosťou, ako sú Dni otvorených dverí alebo prehliadky parlamentov.

Kľúčové slová

práca s verejnosťou, mládežnícky parlament, parlament seniorov, stážový program, občianske vzdelávanie

Parliament Open to the People – Youth Parliaments, Parliaments of Seniors and Other Forms of Participation

Annotation

The comparative analysis focuses on the work of parliaments with the public as one of the important tasks of parliaments in the field of civic education and in strengthening trust in democratic institutions. The material primarily focuses on the work of parliaments with two target groups – with children and youth, mainly through children's and youth parliaments, role-playing games, children's question time, educational programs or internship programs, and with seniors through the parliaments for seniors. The material also touches on other forms of cooperation of parliaments with the general public, such as Open Days or tours of parliaments.

Keywords

working with the public, youth parliament, senior parliament, internship program, civic education

Vypracovali: Kristína Rankovová, PhD., odbor Parlamentný inštitút

Peter Plenta, PhD., odbor Parlamentný inštitút

Schválila: Mgr. Natália Švecová, riaditeľka Parlamentného inštitútu

Materiál slúži pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom odboru Parlamentný inštitút a autorov. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Materiál neprešiel jazykovou úpravou.

Obsah

Úvod	5
1. Práca Národnej rady Slovenskej republiky s verejnosťou – prehľad hlavných aktivít. 6	
2. Detské a mládežnícke parlamenty	9
3. Iné aktivity organizované parlamentami pre deti a mládež.....	15
4. Parlamenty seniorov a organizácie reprezentujúce záujmy seniorov	17
5. Ostatné aktivity organizované parlamentami pre širokú verejnosť	20
Záver.....	21
Použité zdroje.....	22

Úvod

Práca parlamentov s verejnosťou úzko súvisí s legitimitou a dôveryhodnosťou demokratických inštitúcií. Parlament, ako inštitúcia, ktorá reprezentuje občanov, má v mnohých štátoch nielen zákonodarnú, ale aj komunikačnú a vzdelávaciu funkciu; verejnosti sprostredkúva informácie o svojej činnosti, vysvetľuje legislatívne procesy a umožňuje občanom lepšie pochopiť, ako sa prijímajú rozhodnutia ovplyvňujúce ich život. Otvorená a systematická práca s verejnosťou posilňuje občiansku angažovanosť, zvyšuje transparentnosť a prispieva k znižovaniu nedôvery voči politickým inštitúciám. V prostredí rastúceho skepticizmu voči politike a informačnej preťažnosti sa preto komunikácia a spolupráca parlamentu s verejnosťou stáva kľúčovým predpokladom fungovania zdravej a odolnej demokracie.

I preto sme sa v predkladanej porovnávačej analýze zamerali na spôsoby, akými národné parlamenty pracujú s verejnosťou, osobitne so zameraním na dve špecifické skupiny – deti a mládež na jednej strane a seniorov na strane druhej. Dokument sleduje, aké formy spolupráce a participácie týchto skupín parlamenty v európskom priestore využívajú, ako sú inštitucionalizované, resp. financované, a aké postavenie majú vo vzťahu k zákonodarným orgánom. Okrajovo sa analýza venuje aj ďalším aktivitám, ktoré otvárajú parlament širšej verejnosti.

Analýza vychádza z informácií získaných prostredníctvom [Európskeho centra pre parlamentný výskum a dokumentáciu](#) (ECPRD), konkrétne z požiadaviek č. 5874 *Mládežnícke parlamenty v rámci národných parlamentov*, č. 6003 *Parlament seniorov*, č. 6013 *Mládežnícky parlament*, č. 5874 *Dotazník na tému „Posilnenie úlohy parlamentných výskumných služieb a knižníc“*, ako aj z dostupných (legislatívnych) dokumentov a opisov aktivít jednotlivých parlamentov.

Dokument je členený nasledovne: (1) najprv predstavuje hlavné aktivity práce Národnej rady Slovenskej republiky (SR) s verejnosťou; potom sa dokument zameriava na predstavenie aktivít iných národných parlamentov a to konkrétne na činnosti v oblasti (2) mládežníckych a detských parlamentov; (3) iné aktivity organizované parlamentami pre deti a mládež; (4) parlamenty seniorov; (5) ostatné aktivity organizované parlamentami pre širokú verejnosť; (6) a v závere ponúka dokument krátke zhrnutie najdôležitejších zistení.

1. Práca Národnej rady Slovenskej republiky s verejnosťou – prehľad hlavných aktivít

Národná rada SR a Kancelária Národnej rady SR momentálne ponúkajú tieto aktivity s verejnosťou:

Dlhodobý stážový program Kancelárie Národnej rady SR

Kancelária Národnej rady SR organizuje každoročne program dlhodobých stáží pre študentov vysokých škôl, ktorý trvá od októbra do mája, t. j. jeden akademický rok. V akademickom roku 2025/2026 ide už o 28. pokračovanie tohto úspešného programu. Každý rok je vybraných okolo 40 stážistov a stážistiek.

Cieľom programu je poskytnúť študentom príležitosť spojiť teoretické vedomosti s praktickými skúsenosťami a umožniť im oboznámiť sa so základnými činnosťami na rozličných pracoviskách Kancelárie Národnej rady SR.

Povinnosti a úlohy stážistov závisia od charakteru agendy pracoviska, na ktorom študent pôsobí. Študenti spravidla vyhľadávajú, triedia, analyzujú a vyhodnocujú údaje a informácie potrebné pre prácu výborov, funkcionárov a poslancov Národnej rady SR, pripravujú podklady pre legislatívne návrhy, prekladajú materiály z cudzích jazykov vyžiadané od zahraničných partnerov, či pomáhajú počas akcií organizovaných Kanceláriou Národnej rady SR.

Pre stážistov sú organizované aj rôzne doplnkové aktivity ako napr. diskusie s poslancami na aktuálne témy, prednášky, prehliadky hlavnej budovy Národnej rady SR a reprezentačných priestorov Bratislavského hradu.

Krátkodobý stážový program Kancelárie NR SR

Okrem dlhodobého stážového programu poskytuje Kancelária Národnej rady SR aj krátkodobé stáže, ktoré spravidla trvajú jeden akademický semester. Tieto stáže sa konajú na základe memoránd o spolupráci medzi Kanceláriou Národnej rady SR a Právnickou fakultou alebo Fakultou sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave (UK). Stáže sú následne určené pre študentov práva a spoločenských vied, ktorí študujú na týchto fakultách. Krátkodobá stáž je obsahovou náplňou podobná dlhodobej stáži.

Doteraz sa konalo už 11. ročníkov krátkodobej stáže a stáž má 21 úspešných absolventov.

Modelový parlament Slovenska

Modelový parlament Slovenska (MPS) je študentská organizácia, ktorá organizuje modelové rokovania parlamentu aj krajských zastupiteľstiev. V novembri 2025 plánujú Kancelária Národnej rady a MPS uzavrieť memorandum o spolupráci, vďaka ktorému sa upevnila ich

spolupráca pri organizovaní simulovaných zasadnutí parlamentu pre študentov stredných, resp. vysokých škôl.

Kancelária Národnej rady SR spolupracuje najmä po organizačnej stránke a bezplatným poskytnutím priestorov parlamentu vrátane rokovacej sály, ale poskytuje i odbornú podporu. Účastníci simulovaného rokovania majú možnosť diskutovať aj s poslancami Národnej rady SR či členmi vlády. Počas simulovaného zasadnutia parlamentu si môžu vyskúšať, aké je to byť poslancom parlamentu. Prostredníctvom rôznych aktivít rozvíjajú svoje debatné schopnosti, kritické myslenie a zlepšujú si prehľad o aktuálnych témach, ktoré sa riešia na Slovensku.

V roku 2025 sa uskutočnil už štvrtý ročník, na ktorom sa zúčastnilo 150 študentov stredných škôl. Počas štyroch dní účastníci simulovali prácu poslancov Národnej rady SR, výborov a tvorili návrhy zákonov. Študenti majú možnosť vybrať si stranu, ktorej názory budú zastupovať, a výbor, v ktorom budú pôsobiť. Každý výbor sa zaoberá unikátnou témou, ktorá rezonuje v spoločnosti. V posledný deň konferencie sa v Národnej rade SR uskutoční simulované zasadnutie parlamentu, na ktorom sa prerokujú návrhy zákonov vytvorené študentmi.

Komentované prehliadky pre verejnosť

Občania sa prostredníctvom prehliadok a exkurzií môžu oboznámiť s procedúrami a pravidlami parlamentnej práce priamo na pôde Národnej rady SR. Návštevníci si môžu v sprievode pracovníka pozrieť priestory parlamentu a z balkóna rokovacej sály sledovať rokovanie parlamentu. Pre záujemcov je pripravený aj dokumentárny film o histórii parlamentarizmu na Slovensku. Pre organizované skupiny návštevníkov, v prípade záujmu, býva súčasťou prehliadky aj stretnutie s poslancom Národnej rady SR.

Prehliadky sú bezplatné, zvyčajne trvajú 1-3 hodiny, podľa toho, z čoho sa prehliadka skladá.

Aktivity počas Dňa otvorených dverí Národnej rady SR

Počas Dňa otvorených dverí (DoD) Národnej rady SR, ktorý sa tradične koná na začiatku septembra, boli okrem možnosti pozrieť si priestory parlamentu v minulosti robené aj osobitné akcie k tomuto podujatiu. Jednalo sa napríklad o diskusie pre verejnosť týkajúce sa slovenskej ústavy, parlamentných volieb 2023 alebo organizovanie detského kútika a publikovanie špeciálnych publikácií pre deti a mládež, ako sú: *Objavujeme parlament – malý sprievodca veľkým svetom parlamentu*, *Poklady parlamentu*.

Spolupráca Kancelárie Národnej rady SR so študentskými a občianskymi organizáciami

V priestoroch Národnej rady SR sa pravidelne konajú aj podujatia pre žiakov základných a stredných škôl ako sú napr. Detské univerzity.

Okrem týchto aktivít plánujú Národná rada SR a Kancelária Národnej rady SR rozvíjať prácu s verejnosťou aj prostredníctvom nižšie uvedených aktivít:

Akademický kurz „Slovenský parlament a parlamentarizmus v praxi“ v spolupráci s Filozofickou fakultou Univerzity Komenského v Bratislave

Akademický kurz s názvom „Slovenský parlament a parlamentarizmus v praxi“ by mal byť spustený v akademickom roku 2025/2026 v spolupráci s Filozofickou fakultou UK. Otvorený však bude aj pre študentov ostatných fakúlt UK. Hlavným cieľom je predstaviť prácu Kancelárie Národnej rady SR a Národnej rady SR ako kľúčovej inštitúcie parlamentnej demokracie, zlepšiť povedomie medzi mladými ľuďmi, ale aj pracovať na zlepšení verejného obrazu parlamentu.

Prostredníctvom stretnutí a interaktívnych diskusií s ľuďmi pracujúcimi v Kancelárii Národnej rady SR sa študenti dozvedia viac o praktických aspektoch jeho fungovania. Kurz sa postupne zameriava na históriu slovenského parlamentarizmu, fungovanie parlamentných strán a poslaneckých klubov, odborného zázemia práce poslancov, rozvojové projekty, legislatívny proces v praxi, komunikáciu parlamentu smerom k verejnosti, parlamentnú diplomaciu a protokol ako aj prácu poslaneckých asistentov.

Workshopy demokracie

Ešte v júni 2021 podpísali vtedajší predseda Národnej rady SR a predseda rakúskej Národnej rady deklaráciu, v rámci ktorej prejavil slovenský parlament záujem rozšíriť doterajšie aktivity vo vzťahu k verejnosti o „Workshopy demokracie“ pre žiakov základných škôl a stredných škôl, podľa vzoru a skúseností rakúskej strany.

Ide o interaktívnu formu vzdelávania žiakov a študentov k občianskemu povedomiu, ľudským právam a úcte k demokratickým hodnotám a tolerancii, pri ktorej zohráva kľúčovú úlohu národný parlament. Workshopy umožňujú účastníkom dopracovať sa k odpovediam na otázky v malých skupinách s pomocou kníh, posterov, internetových stránok a pozvaných hostí (poslanci, novinári, aktéri udalostí). Učiaci proces je zvýraznený aj vytvorením mediálneho príspevku (film, rádio, noviny).

Na Slovensku neboli Workshopy demokracie nateraz implementované predovšetkým z finančných dôvodov. Avšak viacerí zamestnanci Kancelárie Národnej rady SR sa zúčastnili workshopov a videli z prvej ruky ako fungujú. Okrem [Rakúska](#) sa workshopy demokracie realizujú aj v parlamentoch Albánska a [Čiernej Hory](#). Obdobná forma vzdelávania je poskytovaná aj inými parlamentami, vrátane britského či amerického.

2. Detské a mládežnícke parlamenty

- Organizované parlamentnou administratívou: Arménsko, Dánsko, Fínsko, Francúzsko (Národné zhromaždenie), Grécko, Chorvátsko, Lotyšsko, Nemecko (Spolkový snem a Spolková rada), Poľsko (Snem), Portugalsko a Rakúsko.
- Organizované (v spolupráci s) externou organizáciou: Belgicko (Snemovňa reprezentantov), Bulharsko, Cyprus, Čierna Hora, Estónsko, Írsko, Lichtenštajnsko, Luxembursko, Poľsko (Senát), Rumunsko (Poslanecká snemovňa), SLOVENSKO, Spojené kráľovstvo (Snemovňa lordov) a Švajčiarsko (Národná rada).

Mnohé európske štáty pracujú s deťmi a mladými ľuďmi formou simulovania rokovaní výborov či parlamentov, alebo aspoň formou príležitostí pre mladých ľudí diskutovať s poslancami a poslankyňami národných parlamentov. Až **23 štátov** (vrátane Slovenska) to robí formou mládežníckych alebo detských parlamentov¹ organizovaných priamo parlamentom alebo v spolupráci s externou organizáciou.

Medzi štáty s mládežníckym parlamentom organizovaným priamo parlamentnou administratívou patria: Arménsko, Dánsko, Fínsko, Francúzsko (Národné zhromaždenie), Grécko, Chorvátsko, Lotyšsko, Nemecko (Spolkový snem a Spolková rada), Poľsko (Snem), Portugalsko a Rakúsko.

Medzi štáty s mládežníckym parlamentom organizovaným (v spolupráci s) externou organizáciou patria: Belgicko (Snemovňa reprezentantov), Bulharsko, Cyprus, Čierna Hora, Estónsko, Írsko, Lichtenštajnsko, Luxembursko, Poľsko (Senát), Rumunsko (Poslanecká snemovňa), SLOVENSKO, Spojené kráľovstvo (Snemovňa lordov) a Švajčiarsko (Národná rada).

Dostupné linky na európske mládežnícke parlamenty

Čierna Hora: <https://www.skupstina.me/me/kategorije/simulacija-rada-parlamenta>

Dánsko: <https://www.ft.dk/da/undervisning/ungdomsparlamentet>

Fínsko: <https://opinkirjo.fi/the-youth-parliament/>

Francúzsko (Národné zhromaždenie): <https://www.parlementdesenfants.fr/>

Írsko: <https://comhairlenanog.ie/about/>

Lotyšsko: <https://jauniesusaeima.lv/>

Nemecko (Spolková rada): <https://www.bundesrat.de/DE/termine/veranstaltungen-terminen/jugend-im-br/jib-node.html>

Nemecko (Spolkový snem): <https://www.bundestag.de/besuche/hinweise/planspiel/planspiel-196710>

Poľsko (Snem): <https://www.sdim.edu.pl/>

Poľsko (Senát): <https://parlamentmlodych.eu/>

Portugalsko: <https://jovens.parlamento.pt/>

Rakúsko: <https://www.reininsparlament.at/willkommen>

Rumunsko: <https://oanatoi.eu/parlamentul-pentru-tineri/>

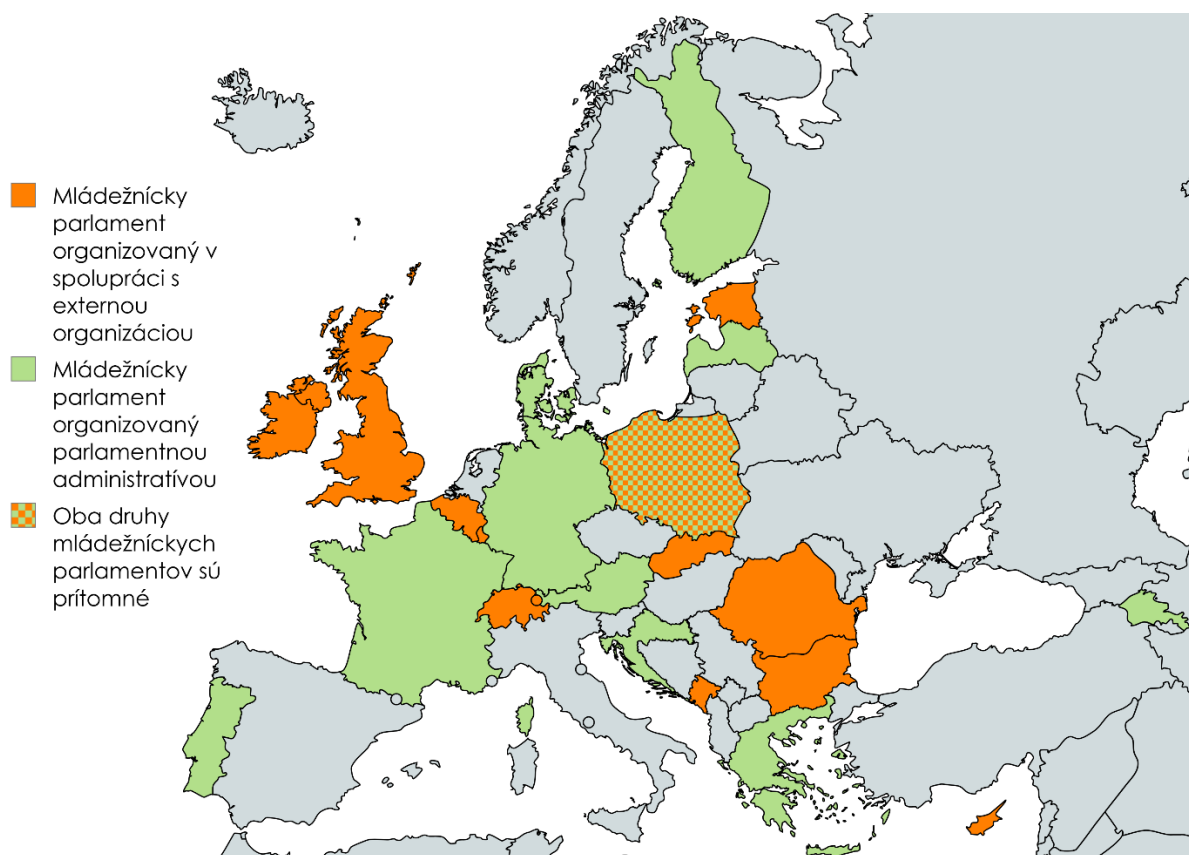
Slovensko: <https://modelovyparlament.sk/>

Spojené kráľovstvo (Snemovňa lordov): <https://nya.org.uk/ukyp/>

Švajčiarsko (Národná rada): <https://jugendsession.ch/das-projekt/>

¹ Pre zjednodušenie a skrátenie textu sa ďalej používa len pojem „mládežnícke parlamenty“, ktorý zahŕňa aj detské parlamenty.

Obrázok č. 1: Štáty s mládežníckymi alebo detskými parlamentami

Mládežnícke parlamenty sú vo väčšine prípadov **určené pre študentov stredných škôl**, resp. vysokých škôl. Avšak v niektorých prípadoch, ako napríklad Detský parlament organizovaný Národných zhromaždením vo Francúzsku, sú modelové parlamenty otvorené aj žiakom základných škôl.

V Estónsku, Fínsku a Nemecku (Spolková rada) si počas mládežníckych parlamentov môžu účastníci okrem **simulovanej práce politikov** počas zasadnutia skúsiť aj **rolu novinárov**. Následne tak počas konania modelového parlamentu účastníci reportujú o rokovaní na sociálnych sieťach alebo píšu články pre lokálne médiá.

Formy mládežníckych parlamentov

- Inštitucionalizované formy spolupráce medzi národným a mládežníckym parlamentom existujú len v niektorých prípadoch napríklad formou uznesenia parlamentu, dohody (memoranda) o spolupráci medzi štátnymi inštitúciami alebo v rokovacom poriadku mládežníckeho parlamentu.

Vo všeobecnosti **mládežnícke parlamenty nemajú špecifický právny status pod národnými parlamentami**. Ak sú aktivity mládežníckych parlamentov podporované nejakou legislatívou, je to väčšinou všeobecná **legislatíva týkajúca sa participácie mládeže či občianskej angažovanosti najmä na regionálnej úrovni**. Iba v **Luxembursku** je existencia mládežníckeho parlamentu ukotvená v zákone a v **Portugalsku** je existencia mládežníckeho parlamentu ukotvená v uznesení portugalského parlamentu.

Luxembursko	Portugalsko
<p>Článok 14 zákona zo 4. júla 2008 o mládeži² ustanovuje, že sa „zriadi mládežnícky parlament s úlohou poskytnúť mladým ľuďom a ich organizáciám príležitosť zúčastniť sa diskusie o otázkach týkajúcich sa aktivít a politiky v oblasti mládeže na národnej a európskej úrovni. Mládežnícky parlament tvoria mládežnícki delegáti z mládežníckych organizácií a organizácií pracujúcich pre mladých ľudí, ako aj mladí ľudia, ktorí môžu byť vyzvaní, aby sa na práci zúčastnili osobne. Schádza sa aspoň raz ročne na plenárnom zasadnutí“.</p>	<p>Uznesenie Republikového zhromaždenia č. 42/2006³ ustanovuje, že:</p> <p>Zákonodarné zhromaždenie sa v súlade s článkom 166 § 5 Ústavy uznieslo takto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Schválil program „Mládežnícky parlament“ [...]. 2. Program „Mládežnícky parlament“, inštitucionálna iniciatíva Republikového zhromaždenia, bude pozostávať z dvoch ročných zasadnutí – jedného pre základné vzdelávanie a jedného pre stredoškolské vzdelávanie – ktoré bude organizovať Republikové zhromaždenie v spolupráci s inými inštitúciami v súlade so zdrojmi stanovenými v rozpočte Republikového zhromaždenia. 3. Parlamentný výbor pre vzdelávanie, vedu a kultúru bude zodpovedný za monitorovanie programu, najmä za definovanie konkrétnych usmernení pre formát zasadnutí a ich príslušné prípravné fázy. 4. Medzi partnerov programu pri vývoji a implementácii Republikového zhromaždenia patria okrem iných aj Ministerstvo školstva, Štátny sekretariát pre mládež a šport, Štátny sekretariát pre portugalské komunity a regionálne sekretariáty zodpovedné za vzdelávanie a mládež na Azorských ostrovoch a Madeire.

V určitých prípadoch je **spolupráca medzi mládežníckym parlamentom a národným parlamentom, resp. inou štátnou inštitúciou, definovaná v špecifickom dokumente uzavretom medzi zainteresovanými stranami**. V prípade Luxemburska sa napríklad jedná o [tripartitnú dohodu](#) medzi Ministerstvom školstva, detí a mládeže, Generálnou konferenciou mládeže Luxemburska a výkonným výborom mládežníckeho parlamentu. Táto dohoda určuje, že Ministerstva školstva, detí a mládeže poskytuje materiálnu a finančnú podporu mládežníckeho parlamentu. Dohoda takisto určuje aj to, že mládežnícky parlament je politicky nezávislá štruktúra, ktorá nie je prepojená s fungovaním národných a európskych inštitúcií ani politických strán.

V Poľsku zase [rokovací poriadok XXX. zasadnutia Parlamentu detí a mládeže](#) určuje, že organizátorom parlamentu detí a mládeže je Kancelária Snemu spoločne s Ministerstvom národného školstva.

Mládežnícky modelový parlament môže byť aj súčasťou učebných osnov. Tak je tomu v Dánsku, kde je mládežnícky parlament koncipovaný ako vzdelávací program pozostávajúci zo šiestich lekcí zakončenými simuláciou. Tento vzdelávací program je prepojený s učebnými osnovami pre oblasť spoločenských vied.

² Zákon zo 4. júla 2008. Dostupné (vo francúzskom jazyku) online: <https://legilux.public.lu/eli/etat/leg/loi/2008/07/04/n1/jo>

³ Uznesenie Republikového zhromaždenia č. 42/2006. Dostupné (v portugalskom jazyku) online: <https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/resolucao-assembly-republica/42-2006-353536>

Podobne je tomu aj v **Chorvátsku**, kde sa príprava na mládežnícky parlament začína už vzdelávacími aktivitami pre študentov stredných škôl, ktorí počas školského roka navštevujú parlament v rámci tzv. terénnych hodín politológie a ekonomiky spolu s ďalšími predmetmi v oblasti výchovy k demokracii a občianstvu. Študenti študujú originálne texty ako je ústava, zákony a ďalšie relevantné dokumenty predtým, ako sa zapoja do modelového parlamentu, ktorý organizuje chorvátska parlamentná administratíva spoločne so školami.

Zároveň sa v niektorých krajinách na organizácii mládežníckych parlamentov podieľajú aj **iné štátne inštitúcie**, najčastejšie ministerstvá školstva (Poľsko – Snem, Portugalsko).

Financovanie mládežníckych parlamentov

- Externé zdroje či externé organizácie.
- Štátne inštitúcie (najčastejšie národné parlamenty a ministerstvá školstva).
- Kombinácia štátneho a externého financovania či podpora z EÚ.

Čo sa týka financovania aktivít a zasadnutí mládežníckych parlamentov, predovšetkým sa to týka organizácie, prenájmu priestorov, cestovného, ubytovania a stravy pre účastníkov. Všeobecne **je cieľom zabezpečiť to, aby bola účasť na mládežníckom parlamente pre účastníkov bezplatná**, resp. aby bol účastnícky poplatok iba minimálny (napr. v Estónsku je to 25 eur).

V porovnávaných krajinách existujú tieto typy financovania mládežníckych parlamentov:

1. Mládežnícke parlamenty sú financované **externými organizáciami**, ktoré ich organizujú (Belgicko – Snemovňa reprezentantov).
2. Mládežnícke parlamenty sú spolufinancované z **externých zdrojov** – napríklad cez projekty Erasmus+ (Rumunsko – Poslanecká snemovňa).
3. **Národný parlament** (Francúzsko – Národné zhromaždenie, Poľsko – Snem, Portugalsko, Rumunsko – Poslanecká snemovňa), resp. **iná štátna inštitúcia** pokryje financovanie (Ministerstvo školstva v Luxembursku, Ministerstvo kultúry, médií a športu v Spojenom kráľovstve, federálna vláda vo Švajčiarsku podľa federálneho zákona o podpore mimoškolských aktivitách pre deti a mládež⁴).

Najčastejšie formy finančnej podpory sa týkajú hradenia:

1. **Ubytovania a stravy** (Portugalsko, Rakúsko)
2. **Dopravy** (Poľsko – Snem, Portugalsko, Rakúsko)

Okrem toho vo väčšine krajín parlamenty bezplatne poskytnú na zasadnutie alebo simuláciu mládežníckym parlamentom **vlastné priestory** – a to aj v prípadoch, že mládežnícke parlamenty iným spôsobom nefinancujú (Cyprus, Slovensko).

V Poľsku Snem poskytuje financie aj na **prehliadku hlavného mesta** pre mladých ľudí, ktorí sa zúčastnia rokovania mládežníckeho parlamentu. Účastníci môžu dostať aj **darčeky alebo pamätne predmety** (Poľsko – Senát).

⁴ Federálny zákon o podpore mimoškolských aktivít pre deti a mládež (Zákon o podpore detí a mládeže, KJFG). Dostupné (v nemeckom jazyku) online: <https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/2012/698/de>

Rokovania sa niekedy vysielajú naživo v **parlamentnej televízii** (Chorvátsko, Írsko), resp. vo **verejnoprávnej televízii** (Chorvátsko).

Zapojenie členov parlamentu a zamestnancov parlamentnej administratívy

- Členovia parlamentu, iní predstavitelia štátnych inštitúcií a zamestnanci parlamentnej administratívy sa v nejakej miere zúčastňujú zasadnutí mládežníckych parlamentov – a to aj v prípade, že mládežnícky parlament je organizovaný (v spolupráci s) externou organizáciou.

Vo väčšine prípadov sa politickí predstavitelia národných parlamentov a zamestnanci parlamentnej administratívy v nejakej kapacite zapájajú do simulácií alebo rokovania mládežníckych parlamentov a to nasledovne:

Predseda parlamentu/komory zvyčajne:

- privíta účastníkov mládežníckeho parlamentu (Cyprus, Fínsko, Rakúsko, Lotyšsko, SLOVENSKO),
- formálne prijme alebo vypočuje návrhy, ktoré študenti schvália (Dánsko, Grécko),
- najlepšiemu účastníkovi udelí ocenenie „*Budúci politik*“ (Lotyšsko).

Poslanci zvyčajne:

- sa zúčastňujú diskusii s účastníkmi a odpovedajú na ich otázky (Fínsko, Portugalsko, SLOVENSKO),
- podporujú a poskytujú rady a usmernenia počas zasadnutia mládežníckeho parlamentu či jeho výborov (Belgicko – Snemovňa reprezentantov, Cyprus, Estónsko, Chorvátsko, Lotyšsko, Portugalsko, Rakúsko).

Ministri zvyčajne:

- odpovedajú na otázky účastníkov na zasadnutiach mládežníckeho parlamentu (Dánsko, Fínsko, SLOVENSKO),
- sledujú prácu zasadnutí výborov a plenárneho zasadnutia mládežníckeho parlamentu (Cyprus),
- formálne prijímajú alebo si vypočujú návrhy, uznesenia a postrehy účastníkov (Dánsko, Grécko).

Ak sa jedná o mládežnícke parlamenty organizované priamo parlamentnými administratívami, **zamestnanci** zabezpečujú všetku prípravu a organizáciu podujatia. Ak sa jedná o spoluprácu s externými organizáciami, ich role sa líšia podľa interných dohôd medzi organizáciou a parlamentom, avšak často sa jedná o:

- (odbornú) podporu a poskytovanie rád a usmernení počas zasadnutia mládežníckeho parlamentu,
- zabezpečenie vysielania rokovania v parlamentnej televízii (Chorvátsko, Írsko),
- zabezpečenie publicity podujatia prostredníctvom tlačových správ, fotografií a sociálnych médií (Írsko).

Mechanizmus aplikácie výsledkov mládežníckych parlamentov

- Mládežnícke parlamenty sú chápané najmä ako vzdelávacia aktivita.
- V niektorých prípadoch sú výsledky zaslané/odprezentované poslancom, členom vlády či ďalším relevantným inštitúciám.

Mechanizmus aplikácie výsledkov a uznesení mládežníckych parlamentov a s ním spojené zapojenie poslancov, resp. iných zástupcov parlamentov, sa líši v závislosti od krajiny. **Keďže vo väčšine krajín nemajú mládežnícke parlamenty právne postavenie, rozhodnutia a závery nimi prijaté nemajú priame implikácie pre legislatívny proces a nie sú právne záväzné.** Je to práve pre to, že **primárny cieľ mládežníckych parlamentov je edukačný**, t. j., priblížiť demokratické rozhodovacie procesy mladým ľuďom a zvýšiť ich politickú angažovanosť.

Napriek tomu **výsledky a uznesenia rokovaní mládežníckych parlamentov v niektorých štátoch môžu poslúžiť ako podnety pre poslancov**, resp. môžu iniciovať diskusie na parlamentnej a/alebo ministerskej úrovni alebo sú posunuté iným relevantným štátnym inštitúciám:

- Návrhy a uznesenia mládežníckych parlamentov sú odprezentované **poslancom a pozvaným členom vlády** počas mládežníckeho parlamentu (Dánsko, Grécko).
- Návrhy a uznesenia mládežníckych parlamentov sú **zaradené do programu ďalšej schôdze parlamentu** (Lichtenštajnsko).
- Návrhy a uznesenia mládežníckych parlamentov sú predložené **relevantným tvorcom politik** na lokálnej aj národnej úrovni, príslušným ministerstvám a verejným inštitúciám (Cyprus, Dánsko, Poľsko – obe komory, Portugalsko, Rumunsko – Poslanecká snemovňa, Švajčiarsko).

V niektorých prípadoch návrhy a uznesenia mládežníckych parlamentov **docielili aj legislatívne zmeny**. Je to tak napríklad prípad **Švajčiarska**, kde v roku 2007 plenárne zasadnutie Federálneho zhromaždenia mládeže vyzvalo na zníženie veku práva voliť na 16 rokov. V roku 2022 Národná rada prijala túto parlamentnú iniciatívu a poverila príslušný výbor vypracovaním konkrétneho návrhu na zníženie veku, odkedy sa môže voliť. Toto bolo aj vďaka mládežníckemu parlamentu, ktoré spolu so Švajčiarskou národnou radou mládeže a organizáciou Pro Juventute úspešne lobovalo u členov Národnej rady pred hlasovaním. Takisto úspešná bola aj petícia mládežníckeho parlamentu z roku 2017 s názvom „Digitalizácia a zdravotná starostlivosť“, ktorá požadovala rozšírenie používania elektronických spisov pacientov o lekárov a iných zdravotníckych pracovníkov. V roku 2019 Výbor Národnej rady pre sociálne zabezpečenie a zdravotnú starostlivosť schválil návrh, aby bola Federálna rada poverená prípravou príslušných legislatívnych zmien. Petícia mládežníckeho parlamentu z roku 2017 bola následne schválená.

Podobne to bolo aj v prípade **Rumunska**, kde sa aj vďaka mládežníckemu parlamentu dosiahlo, že študenti majú nárok na znížené sadzby na prístup do verejných športových zariadení organizovaných verejnými inštitúciami v rámci schválených rozpočtov; štát udeľuje ceny, štipendiá, miesta v táborech a iné podobné stimuly študentom s vynikajúcimi akademickými úspechmi, ako aj vynikajúcimi výsledkami v odbornej príprave, v kultúrnych, občianskych, dobrovoľníckych a športových aktivitách vrátane univerzitných športových súťaží; rozhodnutia a uznesenia riadiacich orgánov vysokej školy sú zverejnené na webovej stránke vysokej školy alebo fakulty; študenti majú bezplatný prístup do knižníc.

3. Iné aktivity organizované parlamentami pre deti a mládež

- Iné aktivity pre deti a mládež, ktoré organizujú parlamenty a parlamentné administratívy, sú zvyčajne: sťažové programy, simulácie práce parlamentu, detská hodina otázok, prehliadky priestorov parlamentu určené pre deti a mládež, publikácie, videá, online platformy či iné vzdelávacie aktivity pre deti a mládež.

Okrem (spolu)organizovania mládežníckych parlamentov, parlamenty alebo parlamentné administratívy poskytujú i iné druhy aktivít pre deti a mládež. Cieľom takýchto aktivít je priblížiť tejto skupine fungovanie parlamentu. Medzi najčastejšie aktivity patria tieto:

- **Stážové programy** alebo **výskumno-vzdelávacie pobyty a programy**, väčšinou pre vysokoškolských študentov (Arménsko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Estónsko, Grécko, Izrael, Litva, Maďarsko, Moldavsko, Nemecko – Spolkový snem, Nórsko, Portugalsko, Rumunsko – Poslanecká snemovňa, SLOVENSKO, Španielsko – Kongres poslancov, Spojené kráľovstvo - Snemovňa lordov, Taliansko – obe komory)
  - Stáže sa najčastejšie vykonávajú na výskumných, právnych a knižničných jednotkách parlamentnej administratívy (napr. Bulharsko, Estónsko, Nemecko). Zaujímavosťou môžu byť aj špeciálne [stážové programy](#) pre študentov zo znevýhodnených skupín alebo menšín, ktoré ponúka Spojené kráľovstvo (Snemovňa lordov) alebo projekt „*Ďalšia hodina*“, organizovaný izraelským parlamentom, ktorý prepája znevýhodnených stredoškôľakov s expertami pracujúcimi pre parlamentnú administratívu, ktorí raz týždenne učia túto skupinu žiakov. Podobne tak má izraelský parlament program aj pre nadané deti, ktoré podporujú pracovníci parlamentnej administratívy pri zdokonaľovaní ich výskumných zručností.
  - Podrobnejšie informácie môžete nájsť v [materiáli](#) vypracovanom Parlamentným inštitútom v roku 2024 s názvom „*Stáže pre mladých v parlamentoch Európy*“.
- **Rolové hry a interaktívne simulácie práce parlamentu** (Albánsko, Česká republika – Poslanecká snemovňa, Dánsko, Maďarsko, Nemecko – obe komory, Slovinsko, Španielsko – Kongres poslancov)
  - Simulácie zasadnutia parlamentu alebo schvaľovania zákona sa líšia od modelového zasadnutia parlamentu tým, že trvajú oveľa kratšie – napr. v nemeckej Spolkovej rade trvá jedna [rolová hra](#) 90 minút a v nemeckom Spolkovom sneme jedna [simulácia](#) trvá od 8.00 do 14.30, každý pondelok a utorok. V španielskom Kongrese poslancov sa takáto simulácia nazýva „[Poslancom na jeden deň](#)“ a sústreďuje sa na to, aby priblížila deťom, ako sa schvaľuje zákon.
- **Detská hodina otázok s predstaviteľmi parlamentu alebo vlády** (Arménsko, Holandsko – Snemovňa reprezentantov, Švédsko)
  - Napríklad v Holandsku (Snemovňa reprezentantov) všetky základné školy dostanú pozvánku na účasť na [Detskej hodine otázok](#) a päť víťazných školských tried je pozvaných na zasadnutie Snemovne reprezentantov, aby kládli svoje otázky príslušným ministrom. V Holandsku sa Detská hodina otázok koná od roku 2018. Dôvodom pre jej zavedenie bol [návrh](#) poslanca Rensa Raemakersa a ďalších poslancov, ktorí chceli, aby holandská mládež mohla klásť otázky členom kabinetu. Vo Švédsku

sa zas každoročne koná projekt „Poslanec vo volebnom obvode“, v rámci ktorého členovia parlamentu počas troch týždňov navštevujú školy vo svojich volebných obvodoch a študenti im môžu klásť otázky.

- **Online platformy pre deti a mládež približujúce prácu parlamentu** (Francúzsko – Senát, Izrael, Nemecko – Spolkový snem, Rumunsko – Senát)
  - Takéto online platformy alebo podstránky národných parlamentov určené pre deti a mládež ponúkajú prístup k rôznym vysvetleniam, ktorých komplexnosť je prispôbená ich veku, aby sa dozvedeli o histórii, štruktúre, úlohách a fungovaní parlamentov a úloh poslancov. Tieto platformy často obsahujú aj vzdelávacie materiály pre školy. Napríklad na online platforme [Juniorský Senát](#) (*Sénat Junior*), ktorú spravuje a financuje francúzsky Senát, možno nájsť aj audiovizuálny obsah a slovník s rôznymi definíciami, ako napríklad pôvod konceptu demokracie, účel hlasovania, ako aj históriu Francúzskej republiky, jej ústavu a symboly. Platforma izraelského parlamentu [Detský Kneset](#), [portál pre mládež](#) nemeckého Spolkového snemu a online platforma [Juniorský Senát](#) rumunského Senátu plnia podobné úlohy.
- **Workshopy demokracie** (Albánsko, Čierna Hora, Rakúsko)
  - Ako bolo spomínané v úvode, v Albánsku, [Čiernej Hore](#) a [Rakúsku](#) sa konajú workshopy demokracie, ktorých cieľom je interaktívnou formou vzdelávania priviesť žiakov a študentov k občianskemu povedomiu, ľudským právam a úcte k demokratickým hodnotám a tolerancii, pri ktorej zohráva kľúčovú úlohu národný parlament.
- **Súťaže a kvízy o parlamente a demokracii** (Estónsko, Litva)
  - Kancelária litovského parlamentu organizuje každoročne vedomostnú súťaž o demokracii a víťazi sú pozvaní do parlamentu. Knižnica estónskeho parlamentu zase organizuje kvíz o parlamente.
- **Publikácie, videá, hry a iné vzdelávacie aktivity a pomôcky určené pre deti a mládež** (Estónsko, Francúzsko, Grécko, Izrael, SLOVENSKO)
  - Napríklad grécka parlamentná knižnica ponúka vzdelávaciu aktivitu s názvom „*Návrhy zákonov: Mapovanie legislatívnej funkcie*“, ktorá žiakom ilustruje, prečo zákony existujú a ako sa návrhy zákonov predkladajú, diskutujú a prijímajú. Francúzske Národné zhromaždenie ponúka [komiks](#) o svojom postavení a funkciách, rôzne typy [hier](#) o Národnom zhromaždení alebo 3D [maketu](#) svojej budovy, ktorú si žiaci môžu poskladať. Izraelský parlament zase ponúka rôzne [hry](#) (napr. hra o najdôležitejších hodnotách, hra, ktorou si deti pripomínajú najdôležitejšie historické míľniky alebo hra na spoznanie terajších aj historických predstaviteľov izraelského parlamentarizmu).
- **Prehliadky priestorov parlamentu určené pre deti a mládež** (Izrael, Nemecko – obe komory, SLOVENSKO, Slovinsko)
- **Prednášky, semináre či akademické kurzy pre vysokoškolských študentov a v spolupráci s akademickými a výskumnými inštitúciami** (Česká republika, Dánsko, Holandsko, Izrael, Maďarsko, Moldavsko, SLOVENSKO)

4. Parlamenty seniorov a organizácie reprezentujúce záujmy seniorov

Okrem aktivít a orgánov zriadených pre deti a mládež, sa niektoré parlamenty podieľajú aj na zriaďovaní parlamentov alebo iných platforiem pre seniorov tak, aby boli ich záujmy reprezentované a vypočuté. V európskych štátoch je pomerne bežnou praxou, že ministerstvo (alebo vláda ako celok), ktoré sa primárne venuje témam týkajúcim sa seniorov/dôchodcov, má zriadený poradný orgán, v ktorom sú zastúpené aj organizácie reprezentujúce záujmy seniorov. V niektorých európskych štátoch však takéto orgány, hoci zvyčajne neformálne, fungujú aj na úrovni parlamentov alebo ich orgánov. Táto časť prináša prehľad zaujímavých modelov, ktorých prvky by mohli slúžiť ako inšpirácia aj pre slovenský parlament. Formálne vytvorený „parlament seniorov“ má však iba **Cyprus**.

Belgicko

Komory belgického parlamentu nemajú vytvorený formálny orgán, ktorý by sa venoval výlučne záležitostiam seniorov. Avšak zákon⁵ z 8. marca 2007 vytvoril **Federálnu poradnú radu pre seniorov**. Do jej pôsobnosti patrí aj poskytovanie stanovísk na žiadosť oboch komôr parlamentu k záležitostiam týkajúcim sa dôchodkov, rovných príležitostí, sociálnej integrácie, dostupnosti zdravotnej starostlivosti či mobility.

Cyprus

Parlament seniorov je inštitucionalizovaný orgán, ktorý sa zvyčajne schádza raz ročne. Má vlastné pravidlá činnosti a funguje pod záštitou *Pancyprianskej koordinačnej rady pre dobrovoľníctvo* (PCCV), nie priamo pod parlamentnou administratívou.

Zasadnutie, organizované v spolupráci s parlamentnou administratívou, prebieha na podobnom princípe ako schôdza parlamentu. Predseda mu predseda parlamentu za prítomnosti poslancov či ministrov. Zápis a žiadosti zo zasadnutia sú zaslané relevantným inštitúciám.

Parlament seniorov má 56 členov (čo zodpovedá počtu členov národného parlamentu) vo veku najmenej 63 rokov. Členovia reprezentujú organizácie, ktoré sa aktívne venujú témam spojeným so seniormi. Každé tri roky sa vyhlasuje výzva na prejavenie záujmu o členstvo v parlamente seniorov. Ak počet záujemcov presiahne počet miest, za výber zodpovedá výkonný výbor, ktorý by mal zohľadniť rozsah činnosti a vplyv organizácií, ktoré navrhli svojich kandidátov.

Parlament seniorov riadi výkonný výbor ako aj dve komisie:

- Komisia pre zdravotné otázky;
- Komisia pre sociálne otázky.

Hlavné úlohy výkonného výboru parlamentu seniorov:

- schvaľuje zoznam členov parlamentu seniorov;
- zodpovedá za presadzovanie a implementáciu záverov zo zasadnutí parlamentu;

⁵ Zákon z 8. marca 2007 o vytvorení Federálnej poradnej rady seniorov. Dostupné (vo francúzskom jazyku) online: https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_wet/article.pl?language=fr&numac_search=2007022394

- schvaľuje zriadenie komisií;
- usmerňuje činnosť parlamentu seniorov;
- môže upraviť procesné predpisy.

Hlavné úlohy komisií:

- identifikujú problémy, ktoré si vyžadujú pozornosť a propagáciu;
- monitorujú priebeh riešenia predchádzajúcich problémov a žiadostí;
- udržujú monitorovaciu tabuľku pre problémy a požiadavky z každého zasadnutia parlamentu a komisie;
- zodpovedajú za prípravu správy predkladanej na každé zasadnutie;
- zriaďujú podkomisie na riešenie a podporu špecifických tém.

Okrem toho môžu byť komisie pozvané, aby sa zúčastnili schôdzí parlamentných výborov o otázkach v rámci ich oblasti činnosti.

Fínsko

Parlamentná skupina „**Pre blaho starších ľudí**“ funguje ako neformálny klub v rámci parlamentu. Jej účelom je podporovať pozitívny vzťah k starším ľuďom, ovplyvňovať legislatívu týkajúcu sa ich blahobytu a šíriť informácie súvisiace s touto problematikou.

Pre zaujímavosť, formalizované skupiny často fungujú na úrovni miest a obcí (municipalít). Napríklad mesto Helsinky vytvorilo **Radu seniorov**. Tento orgán ovplyvňuje plánovanie, prípravu a monitorovanie aktivít mesta týkajúcich sa blahobytu, zdravia, inklúzie, životného prostredia, bývania a mobility seniorov. Radu tvoria zástupcovia organizácií pre seniorov, predstavitelia mesta a volení politickí predstavitelia.

Nemecko

V mnohých spolkových krajinách existujú tzv. **poradné rady starších občanov** (*Seniorenbeiräte*) alebo **zastupiteľské orgány seniorov** (*Seniorenvertretungen*). Rady starších občanov zvyčajne plnia poradnú úlohu a zastupujú záujmy staršej generácie alebo špecifických skupín starších ľudí v politickom procese. Členovia týchto rád sú volení staršími občanmi obce, menovaní politikmi alebo delegovaní organizáciami seniorov.

Rady seniorov sa zameriavajú na širokú škálu problémov – napríklad na zlepšenie systému podpory zdravotnej a sociálnej starostlivosti a poradenstva či na zvýšenie dostupnosti a kvality verejných priestranstiev. Ďalšími cieľmi sú zlepšenie všeobecnej infraštruktúry pre starších ľudí, ako sú obchody, ambulancie lekárov, lekárne, banky či verejná doprava.

Rakúsko

Hoci k parlamentu nie je pridružený žiadny takýto orgán, existuje tzv. [Rada seniorov](#), čo je zastupiteľský orgán rôznych organizácií starších ľudí v Rakúsku. Bola zriadená federálnym

zákonom⁶ o podpore záujmov staršej generácie. Rada seniorov sa napríklad zúčastňuje konzultácií o legislatívnych návrhoch a môže byť prizvaná, aby nominovala odborníkov na parlamentné vypočutia.

Spojené kráľovstvo

“Nadstranícka” parlamentná [skupina o starnutí a starších ľuďoch](#), ktorej členmi môžu byť zástupcovia všetkých parlamentných strán, sa definuje ako fórum naprieč stranami, na ktorom má vláda zodpovedať otázky týkajúce sa starnutia. Členmi môžu byť členovia z oboch komôr parlamentu.

Táto skupina získava podporu na svoju činnosť z organizácie [Age UK](#), ktorá je charitatívnou organizáciou, ktorá poskytuje celý rad služieb pre starších ľudí v Spojenom kráľovstve a organizuje kampane za práva starších ľudí.

Španielsko

V Španielsku je vytvorený stály nelegislatívny výbor zameraný na ochranu dôchodkov s názvom [Výbor pre monitorovanie a hodnotenie dohôd Toledského paktu](#). Výbor bol prvýkrát zriadený v roku 1995, v roku 2012 sa stal stálym výborom a je zodpovedný za zabezpečenie a zlepšenie verejného dôchodkového systému.

Ukrajina

Výbor pre sociálnu politiku a ochranu práv veteránov ukrajinského parlamentu si zriadil [verejnú radu](#), ktorá je definovaná ako stály, kolektívny, poradný a odborný orgán zriadený na zabezpečenie účasti občanov na tvorbe a uskutočňovaní štátnej politiky v oblasti sociálnoprávnej ochrany občanov. Venuje sa aj otázkam starnutia a seniorov. Pozostáva zo 67 členov. Členstvo verejnej rady je tvorené odborníkmi v súlade s oblasťami pôsobnosti (činností) výboru.

Medzi hlavné úlohy verejnej rady patrí:

- vykonávať verejnú kontrolu a odborné posudzovanie praxe aplikácie legislatívnych aktov;
- uľahčiť výboru zohľadňovanie verejnej mienky pri tvorbe a realizácii štátnej politiky v oblastiach spadajúcich do pôsobnosti výboru;
- predkladať výboru na posúdenie návrhy na zlepšenie jeho práce a prípravu návrhov právnych aktov;
- vykonávať verejnú kontrolu uplatňovania legislatívnych aktov a predkladať výboru návrhy a pripomienky verejnosti;
- zbierať, sumarizovať a predkladať výboru informácie o návrhoch organizácií občianskej spoločnosti k otázkam verejného významu.

⁶ Federálny zákon o podpore záujmov staršej generácie (Federálny zákon o senioroch). Dostupný (v nemeckom jazyku) online: <https://ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10001535>

5. Ostatné aktivity organizované parlamentami pre širokú verejnosť

Čo sa týka iných aktivít, ktoré národné parlamenty vykonávajú ako formu propagácie parlamentu smerom k širokej verejnosti, sú to najmä prezentácie práce parlamentu a parlamentnej administratívy počas **dní otvorených dverí** parlamentov (Albánsko, Arménsko, Bulharsko, Dánsko, Moldavsko, SLOVENSKO, Španielsko - Kongres). Tieto podujatia často obsahujú aj interaktívne aktivity ako napríklad hry, kvízy či možnosť rozprávať sa s poslancami.

Medzi ďalšie aktivity patria aj tematické **výstavy** na aktuálne témy, výročia či historické míľniky (Grécko, Litva, SLOVENSKO). Napríklad v Grécku parlamentná knižnica organizuje multimodálnu výstavu „Glossopolis“, ktorá je venovaná novogréčtine ako nehmotnému kultúrnemu dedičstvu, s digitálnymi hrami a interaktívnymi workshopmi.

Okrem toho sa pre širokú verejnosť organizujú aj **prehliadky parlamentu**, ktoré sú často spojené s výkladom o histórii, funkciách a postavení národných parlamentov (Albánsko, Arménsko, Bosna a Hercegovina, Dánsko, Fínsko, Grécko, SLOVENSKO).

Ako zaujímavosť môžeme spomenúť aj každoročné podujatie s názvom [V-100: Deň zodpovednosti](#), ktoré organizuje holandská Snemovňa reprezentantov. Počas tohto podujatia je do Poslaneckej snemovne pozvaných 100 občanov, aby si preštudovali výročné správy vládnych rezortov s cieľom zapojiť do procesu parlamentnej rozpočtovej zodpovednosti aj občanov a tým stransparentniť celý proces.

Záver

Porovnávacia analýza ukázala, že väčšina európskych parlamentov sa aktívne zapája do práce s verejnosťou prostredníctvom rôznych foriem participácie a vzdelávania.

Čo sa týka mládežníckych parlamentov, z vyššie uvedeného prehľadu vyplýva relatívna voľnosť ich fungovania popri národných parlamentoch. V prípade, že mládežnícke parlamenty organizuje parlamentná administratíva, riadia sa najmä vnútornými rozhodnutiami či predpismi. V niektorých prípadoch však mantinely pre takúto spoluprácu stanovujú aj všeobecné právne predpisy.

Z vyššie uvedeného prehľadu a informácií z uvedených zdrojov vyplýva, že pri organizovaní mládežníckych podujatí sa riešia najmä nasledujúce oblasti:

- počet účastníkov a spôsob ich výberu;
- poskytnutie priestorov;
- podmienky financovania (doprava, ubytovanie, stravovanie);
- spolupráca s inými štátnymi inštitúciami (najčastejšie ministerstvo školstva);
- či sú závery rokovaní zaslané/odprezentované relevantným politickým aktérom (poslanci, členovia vlády, parlamentné výbory, verejné inštitúcie).

Prínos mládežníckych parlamentov spočíva najmä v rozvíjaní zručností, ako sú argumentácia, spolupráca či verejná prezentácia názorov, a v posilňovaní záujmu o veci verejné. Zatiaľ, čo mládežnícke parlamenty plnia primárne vzdelávaciu funkciu a ich rozhodnutia nemajú právnu záväznosť, i keď v niektorých prípadoch môžu slúžiť ako podnety pre parlament, výbory, vládu alebo ministerstvá, parlamenty seniorov, resp. iné vyššie predstavené rady pre seniorov plnia skôr poradnú úlohu. Tieto orgány sú často prepojené s vládnyimi alebo parlamentnými výbormi a ich cieľom je sprostredkovať skúsenosti, potreby a návrhy staršej generácie smerom k zákonodarnej moci. Významné sú predovšetkým tam, kde sú inštitucionalizované, napr. prostredníctvom zákona, a majú trvalý rámec činnosti (napr. Belgicko, Cyprus, Spojené kráľovstvo).

Na záver treba dodať, že tak, ako mládežnícke parlamenty a parlamenty seniorov, aj ostatné vyššie spomenuté aktivity (ako napr. simulácie, prehliadky parlamentu, vzdelávacie programy a materiály) prispievajú k budovaniu pozitívneho obrazu parlamentov v očiach občanov. Čo je ešte dôležitejšie, existujúce štúdie poukazujú aj na to, že aktivity ako interaktívne prehliadky parlamentu môžu prispieť k zvýšeniu dôvery v parlamenty ako také ([Scheidig a Obergassel, 2024](#); [Abendschön a kol., 2022](#); [Scheidig a Meilhammer, 2019](#)). Politická dôvera v inštitúciu sa zvyšuje hlavne kvôli tomu, že účastníci týchto podujatí a aktivít prichádzajú do kontaktu s novými vedomosťami o práci parlamentu a tieto vedomosti následne vytvárajú dôležité podhubie pre formovanie dôvery.

V dobe klesajúcej dôvery v demokratické inštitúcie, vrátane parlamentov, a v dobe mnohých falošných informácií tak aktivity parlamentov a/alebo parlamentných administratív predstavujú prostriedok, vďaka ktorému môžu tieto inštitúcie posilňovať transparentnosť, podporovať informovanosť verejnosti a prispievať k obnovovaniu dôvery občanov v demokratický proces.

Použité zdroje

Abendschön, S., Kleer, B. P., & Faas, T. (2022). Out-of-school learning as an effective tool of civic education in elementary school? Evidence from Germany (Mimoškolské vzdelávanie ako účinný nástroj občianskej výchovy na základnej škole? Dôkazy z Nemecka). *Citizenship, Social and Economics Education*, 21(3), 153–171. <https://doi.org/10.1177/14788047221120682>

Európske centrum pre parlamentný výskum a dokumentáciu (ECPRD). (august 2024). Požiadavka č. 5874 *Youth parliaments under national legislatures* (Mládežnícke parlamenty v rámci národných parlamentov). Uzavretá databáza: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/public/page/about>

Európske centrum pre parlamentný výskum a dokumentáciu (ECPRD). (február 2025) Požiadavka č. 6003 *Parliament of elders* (Parlament seniorov). Uzavretá databáza: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/public/page/about>

Európske centrum pre parlamentný výskum a dokumentáciu (ECPRD). (február 2025) Požiadavka č. 6013 *Youth Parliament* (Mládežnícky parlament). Uzavretá databáza: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/public/page/about>

Európske centrum pre parlamentný výskum a dokumentáciu (ECPRD). (júl 2025) Požiadavka č. 6127 *Questionnaire on "Enhancing the Role of Parliamentary Research Services and Libraries"* (Dotazník na tému „Posilnenie úlohy parlamentných výskumných služieb a knižníc“). Uzavretá databáza: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/public/page/about>

Scheidig, F., & Meilhammer, E. (2019). Lernort Parlament: Ergebnisse einer Erhebung zum erwachsenenbildnerischen Potential des Besuchsprogramms des Bayerischen Landtags (Parlament ako miesto vzdelávania: Výsledky výskumu o potenciáli vzdelávania dospelých v rámci návštevnického programu Bavorského štátneho parlamentu). *Bildung und Erziehung*, 72(3), 310–325. Dostupné (v nemeckom jazyku) online: <https://doi.org/10.13109/buer.2019.72.3.310>

Scheidig, F., a Obergassel, N. (2024). Does a visit to parliament change the political trust of adults? (Mení návšteva parlamentu politickú dôveru dospelých?). *The Journal of Legislative Studies*, 1-17. Dostupné (v anglickom jazyku) online: <https://doi.org/10.1080/13572334.2024.2398940>

Belgicko

Federálna poradná radu pre seniorov. (bez dátumu). Dostupné (vo francúzskom jazyku) online: <https://conseildesaines.belgium.be/fr/>

Zákon z 8. marca 2007 o vytvorení Federálnej poradnej rady pre seniorov. Dostupné (vo francúzskom jazyku) online: https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_wet/article.pl?language=fr&numac_search=2007022394

Cyprus

Parlament seniorov. (bez dátumu). Dostupné (v anglickom jazyku) online: <https://volunteerism-cc.org.cy/en/stirixi-drasis/gia-mko/chartografisi-proothisi-anagkon/voyli-ton-geronton/>

Čierna Hora

Čiernohorský parlament. (bez dátumu). *Workshopy demokracie*. Dostupné (v anglickom jazyku) online: <https://www.skupstina.me/en/citizens/education-centre/democracy-workshops>

Francúzsko

Juniorský Senát. (bez dátumu). Dostupné (vo francúzskom jazyku) online: <http://junior.senat.fr/accueil.html>

Národné zhromaždenie. (bez dátumu a). *Komiks*. Dostupné (vo francúzskom jazyku) online: https://www2.assemblee-nationale.fr/decouvrir-l-assemblee/juniors#node_130377

Národné zhromaždenie. (bez dátumu b). *Hry*. Dostupné (vo francúzskom jazyku) online: https://www2.assemblee-nationale.fr/decouvrir-l-assemblee/juniors#node_3707

Národné zhromaždenie. (bez dátumu c). *Maketa severnej fasády Bourbonského palácu*. Dostupné (vo francúzskom jazyku) online: https://www2.assemblee-nationale.fr/static/junior/Facade_Nord_Maquette_imprimable.pdf

Holandsko

Snemovňa reprezentantov. (bez dátumu a). *Detská hodina otázok*. Dostupné (v holandskom jazyku) online: <https://www.tweedekamer.nl/kindervragenuur>

Snemovňa reprezentantov. (bez dátumu b). *Návrh poslanca Raemakersa a spol. o detskej hodine otázok*. Dostupné (v holandskom jazyku) online: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2017Z17047&did=2017D35480>

Snemovňa reprezentantov. (bez dátumu c). *V-100: Deň zodpovednosti*. <https://www.houseofrepresentatives.nl/news/v100-accountability-day>

Izrael

Izraelský parlament. (bez dátumu a). *Detský Knesset*. Dostupné (v hebrejskom jazyku) online: <https://main.knesset.gov.il/pages/knessetkids.aspx>

Izraelský parlament. (bez dátumu b). *Do školy a na voľný čas*. Dostupné (v anglickom jazyku) online: <https://main.knesset.gov.il/en/activity/pages/visit/visitschool.aspx>

Luxembursko

Tripartitná dohoda o organizácii Mládežníckeho parlamentu. Dostupné (vo francúzskom jazyku) online: <https://www.jugendparlament.lu/wp-content/uploads/2018/10/accord-Tripartite-2018.pdf>

Zákon zo 4. júla 2008. Dostupné (vo francúzskom jazyku) online: <https://legilux.public.lu/eli/etat/leg/loi/2008/07/04/n1/jo>

Nemecko

Spolková rada. (bez dátumu). *Informačná návšteva s rolovou hrou (mladí ľudia)*. Dostupné (v nemeckom jazyku) online: <https://www.bundesrat.de/DE/service/besuch/schueler/schueler-node.html#doc4352716bodyText1>

Spolkový snem. (bez dátumu). *Simulačná hra „Zažite parlamentnú demokraciu hrou“*. V skratke: *Informácie o simulačnej hre nemeckého Spolkového snemu*. Dostupné (v nemeckom jazyku) online: https://www.bundestag.de/resource/blob/388544/1ce7c6c67c1cff7d672ba081aec9ca51/anhang_informationen.pdf

Portál pre mládež Spolkového snemu. (bez dátumu). Dostupné (v nemeckom jazyku) online: <https://www.mitmischen.de/>

Poľsko

Snem. (bez dátumu). *Rokovací poriadok XXX. zasadnutia Parlamentu detí a mládeže*. Dostupné (v poľskom jazyku) online: <https://www.sdim.edu.pl/ftp/062024/regulamin.pdf>

Portugalsko

Uznesenie Republikového zhromaždenia č. 42/2006. Dostupné (v portugalskom jazyku) online: <https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/resolucao-assembleia-republica/42-2006-353536>

Rakúsko

Federálny zákon o podpore záujmov staršej generácie (Federálny zákon o senioroch). Dostupné (v nemeckom jazyku) online: <https://ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10001535>

Rada seniorov. (bez dátumu). Dostupné (v nemeckom jazyku) online: <https://www.seniorenrat.at/de/aktuell>

Rakúsky parlament. (bez dátumu). *Workshopy demokracie*. Dostupné (v anglickom jazyku) online: <https://www.parlament.gv.at/en/experience/youth-and-parliament/democracy-workshops/index.html>

Rumunsko

Juniorský Senát. (bez dátumu). Dostupné (v rumunskom jazyku) online: <https://www.senatjunior.ro/>

Slovensko

Modelový parlament Slovenska. (bez dátumu). Dostupné online: <https://modelovyparlament.sk/>

Národná rada Slovenskej republiky. (bez dátumu a). *Návštevy a prehliadky*. Dostupné online: <https://www.nrsr.sk/web/?SectionId=155>

Národná rada Slovenskej republiky. (bez dátumu b). *Stáž v Kancelárii NR SR*. Dostupné online: <https://www.nrsr.sk/web/?SectionId=457>

Spojené kráľovstvo

Age UK. Dostupné (v anglickom jazyku) online: <https://www.ageuk.org.uk/our-impact/politics-and-government/all-party-parliamentary-group/>

Parlament Spojeného kráľovstva. (bez dátumu). *Register parlamentných skupín všetkých strán [stav k 12. februáru 2025]: Starnutie a starší ľudia*. Dostupné (v anglickom jazyku) online: <https://publications.parliament.uk/pa/cm/cmallparty/250212/ageing-and-older-people.htm>

Stážový program Windsor. (bez dátumu). Dostupné (v anglickom jazyku) online: <https://www.windsor-fellowship.org/?cn-reloaded=1>

Španielsko

Kongres poslancov. (bez dátumu a). *Podujatie „Poslancom na jeden deň“ pri príležitosti Medzinárodného dňa práv detí. 20. novembra 2024*. Dostupné (v španielskom jazyku) online: <https://app.congreso.es/AudiovisualCongreso/audiovisualdetalledisponible?codSesion=257&codOrgan=497&fechaSesion=20/11/2024&mp4=mp4&idLegislaturaElegida=15&i=742415C>

Kongres poslancov. (bez dátumu b). *Výbor pre monitorovanie a hodnotenie dohôd Toledského paktu*. Dostupné (v španielskom jazyku) online: https://www.congreso.es/en/comisiones?p_p_id=organos&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&_organos_selectedLegislatura=XV&_organos_codComision=343

Švajčiarsko

Federálny zákon o podpore mimoškolských aktivít pre deti a mládež (Zákon o podpore detí a mládeže, KJFG). Dostupné (v nemeckom jazyku) online: <https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/2012/698/de>

Ukrajina

Výbor pre sociálnu politiku a ochranu práv veteránov ukrajinského parlamentu. (bez dátumu). *Verejná rada*. Dostupné (v ukrajinskom jazyku) online: https://komspip.rada.gov.ua/documents/Grom_rada/

Všetky zdroje sú aktuálne ku dňu zverejnenia.

Všetky iniciatívne materiály PI nájdete na:
<https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/materialy/pm>

Parlamentný inštitút
Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky

pi@nrsr.sk

www.nrsr.sk

 parlamentny_institut

